

UNIVERZITA KARLOVA
Filozofická fakulta
Katedra psychologie

POSOUZENÍ

disertační práce Mgr. Xenie Uholyevy

Studijní program **PSYCHOLOGIE**, studijní obor **SOCIÁLNÍ PSYCHOLOGIE**

Název disertační práce: **VZTAHY V RODINĚ Z DĚTSKÉ PERSPEKTIVY**

V předložené disertační práci se Mgr. Xenie Uholyeva věnuje problematice vztahů v rodině z dětské perspektivy, jež překračuje rámec sociální psychologie a je stěžejní jak pro pedagogickou a vývojovou psychologii, tak pro dětskou klinickou psychologii. Práce je zaměřena na porovnání vnímání rodinné koheze dětmi s úzkostnými a výchovnými potížemi. Z celé práce číší autorčin hluboký zájem o rodinnou problematiku a práci s dětmi. Z kvalitativních výsledků empirické části je zřejmý autorčin velice laskavý a empatický přístup k dětem a jejich rodičům.

Autorka ve své práci dokázala ve všech kapitolách své práce celkem strukturovaně a srozumitelně propojovat sociálně psychologické, vývojově psychologické a klinicko psychologické dosavadní poznatky týkající se problematiky vztahového rámce v rodině a nazírání na něj skrz dětskou optiku, což je ve výzkumu rodiny poměrně vzácné. Opírá se o aktuální a rozsáhlé odborné zdroje a s kritickým nadhledem na ně v práci odkazuje a shrnuje jejich nejdůležitější závěry. Navíc se jí celkem dobře podařilo zorientovat v mnoha někdy i protichůdných teoretických konceptech o vztazích v rodině a zvládla je celkem kvalitně propojit a utřídit. Zvláště oceňuji závěrečné kapitoly 1.4, 2.8 a 3.6, kde autorka přehledně a výstižně shrnuje nejdůležitější fakta a poznatky z předchozích kapitol.

Výzkumný projekt pak přináší dobře uspořádané výsledky mapujícího šetření zaměřeného na zjišťování rozdílů ve vnímání koheze a hierarchie v rodinách v různých situacích dětmi s výchovnými, úzkostnými a minimálními potížemi. V souladu se zvolenou kvalitativní výzkumnou strategií si autorka stanovuje výzkumné hypotézy. Zvolený výzkumný vzorek 124 dětí ve věku 5-18 let je však spíše nenáhodný a z vývojového hlediska široce pojatý. Rozdíly ve vnímání rodinných vztahů dětí předškolních, mladšího školního věku a pubescentů a adolescentů se dají očekávat velké. Hlavní výzkumnou metodou byla metoda FAST, jež autorce umožnila projektivně pomoci rozmístění a natočení různých figurek na "šachovnici" poodhalit vztahový rámec v rodinách vyšetřovaných dětí. Domnívám se však, že vzhledem k širěji vymezenému tématu disertační práce, by bylo vhodnější tuto metodu ještě doplnit o další neprojektivní metody, které dokáží zjišťovat vztahy v rodině. V ideálním případě by bylo vhodné provádět pozorování přímo v domácím prostředí rodin. Nicméně získané výsledky jsou přehledně a kvalitně zpracované, doplněné bohatou a dobře strukturovanou diskusí psanou s velkým nadhledem a obsahující nejen limity předkládaného

výzkumu a jeho výsledků, ale především i praktická doporučení nejen pro rodiče, ale především pro ostatní odborníky, kteří pracují s dětmi a jejich rodinami. Právě zde bych ráda ocenila autorčinu schopnost zhodnotit průběh celé své práce s velkým nadhledem a respektem k získaným výsledkům.

Práce je řádně doložena seznamem použité, převážně zahraniční a české literatury a seznamem zkratk, obrázků a grafů, tabulek. I přes uvedené výhrady považuji celkově předloženou práci za zdařilou a celkem kvalitně provedenou.

Mgr. Xenie Uholyeva svou disertační prací prokázala schopnost odborné vědecké práce. Požadavky kladené na disertační práce naplnila a **doporučuji tuto práci k obhajobě**. Autorce pak doporučuji pokračovat v zaměření na zvolené téma i nadále a využít své zkušenosti v širším a longitudinálním výzkumu s nastolováním nových otázek, o čemž bych ráda s autorkou hovořila během obhajoby jeho práce.

Navrhuji klasifikovat: prospěla.

V Praze dne 11.9.2017

PhDr. Eva Šírová, Ph.D.
oponent